

پیشگفتار ویراست سوم

ویراست سوم این کتاب با حفظ ماهیت کاربردی روان‌شناسی تربیتی تجدیدنظر شده است. کتاب حاضر با هدف کمک به دانشجویان در به کارگیری یافته‌ها و نتایج حاصل از مطالعات روان‌شناسی تربیتی در آموزش و یادگیری تدوین شده است. برقرار کردن رابطه بین پژوهش و عمل تربیتی نیز از دیگر اهداف کتاب حاضر است. در ویراست سوم، ضمن توجه به منابع جدید و استفاده از آنها در متن کتاب با توجه به نقشه مفهومی روان‌شناسی تربیتی، تغییراتی ساختاری در فصل‌بندی کتاب به شرح زیر به عمل آمده است:

فصل اول: روان‌شناسی تربیتی و آموزش

فصل دوم: ویژگیهای یادگیرندگان

فصل سوم: ویژگیهای عاطفی-اجتماعی یادگیرندگان

فصل چهارم: تفاوت‌های فردی

فصل پنجم: محیط یادگیری

فصل ششم: انگیزش و یادگیری

فصل هفتم: نظریه‌ها و رویکردهای رفتاری در آموزش و یادگیری

فصل هشتم: نظریه شناختی-اجتماعی و کاربردهای آن در آموزش و یادگیری

فصل نهم: نظریه‌های شناختی در یادگیری و آموزش

فصل دهم: رویکرد پردازش اطلاعات

فصل یازدهم: سنجش از پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان

نکته قابل ذکر اینکه، در مقایسه با ویراست قبل، فصل نهم که به فرایندهای

فراشناختی اختصاص داشت در فصل هشتم ادغام شده است.

یازده

در پایان وظیفه خود می‌دانم از مسئولان محترم سازمان «سمت» و گروه محترم تدوین (خانم‌ها مرجان رئیس میرزایی، فاطمه جزء خراسانی، پری حیدری هائی، لیلا خاک‌نگارمقدم و مریم سمیاری)، همچنین از گروه روان‌شناسی به ویژه آقای دکتر امیرعلی مازندرانی که در ویراستاری این کتاب همت گماشته‌اند صمیمانه سپاسگزاری و برای ایشان توفیق روزافزون از درگاه خداوند منان مسئلت کنم.

پروین کدیور

پیشگفتار چاپ پانزدهم

روانشناسی تربیتی به دلیل ماهیت کاربردی آن یکی از جذاب‌ترین رشته‌های روان‌شناسی است. این شاخه از روان‌شناسی، در طول صد سال گذشته، در معرفی شیوه‌های مناسب آموزش و یادگیری به منظور کارآمد کردن تعلیم و تربیت نقشی اساسی به عهده داشته است.

کتاب حاضر با حفظ ماهیت کاربردی این رشته آخرین نظریه‌ها و یافته‌های روان‌شناسی را به دانشجویان و معلمان معرفی می‌کند تا بتوانند با استفاده از این نظریه‌ها و راهبردهای برآمده از آنها به آموزش و هدایت یادگیرندگان کمک کنند. با توجه به اینکه رویکردهای روان‌شناسی تربیتی و اهداف تعلیم و تربیت در حال تکامل‌اند، تجدیدنظر در منابع روان‌شناسی تربیتی امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است.

چاپ جدید کتاب حاضر مشتمل بر دوازده فصل است. در آغاز هر فصل، سؤالهایی مطرح شده است تا خواننده به هنگام مطالعه به دنبال پاسخگویی به این سؤالها باشد.

در چاپ حاضر هدفهای زیر مورد توجه قرار گرفته است:

تأکید بر نقش یادگیرنده در یادگیری: یادگیرنده و نقش بی‌بدیل او در امر یادگیری یکی از محورهای مورد توجه در این کتاب است.

توجه به نظریه‌های جدید: در این کتاب ضمن توجه به رویکردهای مهم گذشته، مثل نظریه‌های رفتاری و رویکردهای شناختی اولیه در زمینه آموزش و یادگیری به نظریه‌های شناختی اجتماعی، الگوهای پردازش اطلاعات و نظریه‌های جدید در هوش توجه ویژه‌ای شده است.

پیوند نظریه و عمل: تأکید کتاب حاضر بر این است که هر امر تربیتی با پشتوانه نظری آغاز می‌شود و هر نظریه نیز باید به طور بالقوه امکان کاربرد داشته باشد. به این ترتیب هر امر تربیتی با نظریه و یافته‌های مربوط به آن آغاز می‌شود و در عمل این تجربیات کاربردی به نظریه‌پردازیهای جدید کمک می‌کند.

برخورد بی‌طرفانه با نظریه‌ها و کاربردهای آن: به کارگیری هر نظریه به جامعیت، گستردگی و نیز راهبردهای برخاسته از آن نظریه مربوط می‌شود. از این رو، هرگونه سوگیری نسبت به نظریه‌ها و نادیده گرفتن شرایطی که زمینه‌ساز تدوین این نظریه‌ها شده است، موجب بی‌توجهی به آنها می‌شود و لاجرم استفاده از آن نظریه و کاربردهای ارزشمند آن تردیدآمیز خواهد شد. تصور رایج این است که هر نظریه نشان‌دهنده تلاش روان‌شناس در تبیین واقعیات روان‌شناختی است و بخشی از این واقعیات را بیان می‌کند. بنابراین، توجه به نظریه‌ها و کاربردهای آنها بستر مناسبی را برای آموزش و یادگیری فراهم می‌آورد.

با توجه به ضرورت قابل استفاده بودن مطالب برای دانشجویان و مربیان، این کتاب با نقد و بررسی دانشجویان دکترای رشته روان‌شناسی تربیتی و با همکاری و معاضدت آنان تجدید نظر شده است. از این رو، جا دارد ضمن تشکر و امتنان از تلاشهای ارزنده این دانشجویان برایشان آرزوی موفقیت بیشتر داشته باشم.

در پایان بر خود لازم می‌دانم که از مسئولان محترم سازمان «سمت» که به چاپ و انتشار کتابهای دانشگاهی همت گماشته‌اند صمیمانه تشکر و توفیق روزافزون ایشان را از درگاه ایزد منان مسئلت کنم.

پروین کدیور

عضو هیئت علمی دانشگاه خوارزمی

پاییز ۱۳۹۱

چهارده